

Урок 40

Тема. Філософський зміст твору «Маленький принц»

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння сюжету повісті-притчі «Маленький принц»; уміння відповідати на питання за змістом прочитаного/почутого тексту/медіатексту, стисло або вибірково переказувати прочитане та/або почуте; розкривати актуальність, жанрову належність і філософський зміст твору, висловлювати власні погляди, ідеї, переконання, своє ставлення до зображених у творі персонажів, подій і ситуацій, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади; обстоювати власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї, визначаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови. **Ключових:** розвиток уміння розмежовувати в художньому тексті фактичну інформацію та підтекст, коментувати підтекст, наводити цитати для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; представляти текстову інформацію, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань. Хвилинка творчості. Презентації власних історій про зустріч Маленького принца з персонажем, якого немає в авторському тексті.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. Повість «Маленький принц» перекладено на 100 мов світу. За популярністю та кількістю проданих примірників книга посідає третє місце в світі. Причому, популярність Маленького принца у світі така велика, що йому встановлено ряд пам'ятників: у Франції в Ліоні є пам'ятник Антуану де Сент-Екзюпері з його героєм за плечима; у каталонському містечку Тарраса в Іспанії маленький принц наче летить над землею; у місті Дніпро в парку Глоби теж можна зустрітися з маленьким принцом, тут він такий самотній; а у Києві на Пейзажній алеї теж є цікавий пам'ятник Маленькому принцу роботи К.Скритицького.

То який же глибинний зміст, закладений в образах і ситуаціях твору, приваблює читачів у цій книзі? Чим вона особлива?

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Розповідь з елементами бесіди про жанрову своєрідність твору.

Літературознавці пропонують різні варіанти визначення жанру твору «Маленький принц»: повість-казка, казкова повість, філософська казка, алегорична казка, казка-притча. Як ви вважаєте, який жанр цього твору? Доведіть свою думку.

Казка – розповідь про вигадані події, які мають фантастичний, пригодницький характер. Наявність вигадки – обов'язкова і характерна особливість казки, проте в ній розповідається і про реальне життя. Поряд з фантастичними героями у казці живуть і діють звичайні люди, які наділяються незвичайними можливостями і рисами. Звірі в казці, завдяки авторській вигадці, розмовляють і діють, як люди.

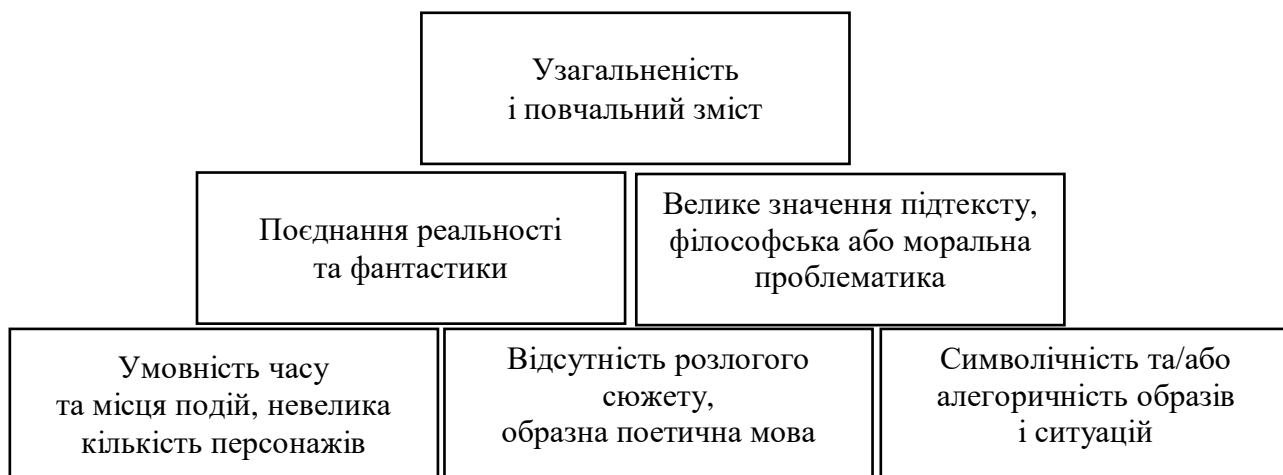
Притча – повчальна алегорична оповідь. У сучасній літературі вона стала одним із засобів вираження морально-філософських роздумів письменників. Притча споріднена з байкою, але має більш значущий смисл. У притчі використовується алегорія, інакомовлення.

- Що єднає притчу з казкою?

Філософія – 1. Наука про найзагальніші закони розвитку природи, суспільства та мислення. 2. Загальні принципи, що лежать в основі якої-небудь науки, галузі знань та ін. Філософія математики. Філософія права. 3. Абстрактні міркування відносно чого-небудь. Переконавання, що склалося з приводу чого-небудь; концепція.

Філософська казка-притча – різновид жанру казки (казкової повісті), для якого характерне узагальнення проблем буття людини й суспільства, моральних настанов.

Укладання «Піраміди знань»: «Характерні риси філософської казки-притчі».

Отже, твір Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц» - поетична філософська казкова повість-притча про сенс і мету життя. Ця книга, що має ознаки багатьох жанрів і не вкладається у рамки жодного з них, розповідає про повагу до людей, відповідальність перед людством, вона стверджує, що є тільки одна справжня цінність - це зв'язок людини з людиною.

Я гадаю, із знайомства з «Маленький принцом», ми теж зробили певні висновки і відкриття. Справді, кожен із нас може відповісти на ряд простих питань, які складають нашу систему цінностей і визначають наше ставлення до світу:

- Як я привожу в порядок свій дім і свою планету?
- Про кого я турбуюся?
- Як я себе суджу? За що мені соромно?
- Чим та ким я захоплююсь?
- Що я вважаю справою усього свого життя?
- Чи люблю я подорожувати? Що шукаю в мандрівках?
- Чи умію я дружити? Чого чекаю від дружби?
- Чи буває мені самотньо серед людей?
- Які корені тримають мене на землі?

IV. Формування нових знань, умінь, навичок і компетенцій.

Робота з художнім текстом.

Робота в парах. Уявний діалог між принцом і вами. Розкажіть про свою планету, які цінності є головними на вашій планеті.

«Щоденник подвійних нотаток». Учні озвучують крилаті вислови, які є своєрідними заповідями автора людству (домашнє завдання) і коментують їхній зміст.

Розмірковуючи про сенс людського життя, Сент-Екзюпері порушує такі філософські та морально-етичні проблеми:

- справжні і фальшиві цінності;
- боротьба духовності й бездуховних начал в людині;
- значення дружби, краси в житті людини;

- що таке суспільство, куди прямує людська цивілізація.

Розповідаючи історію дружби пілота і Маленького принца, автор співвідносить дві сюжетні лінії – принца та дорослого. Чуйний, добрий пілот відчуває відповідальність за свого маленького друга. Він ще не розучився мріяти, фантазувати. Можливо, саме тому він самотній серед людей, як у пустелі. І тільки після зустрічі з Маленьким принцом він починає забувати про самотність. Поява хлопчика в пустелі перед пілотом – це нагадування людині про її внутрішнє «Я» або про найчистіше, що є в душах маленьких дітей. Дорослий, якщо він по-справжньому добра людина, в душі зберігає найкращі якості дитини: любов, вірність, чуйність, довіру до світу, відсутність страху перед невідомим.

Робота в парах. У чому сила і у чому слабкість Маленького принца?

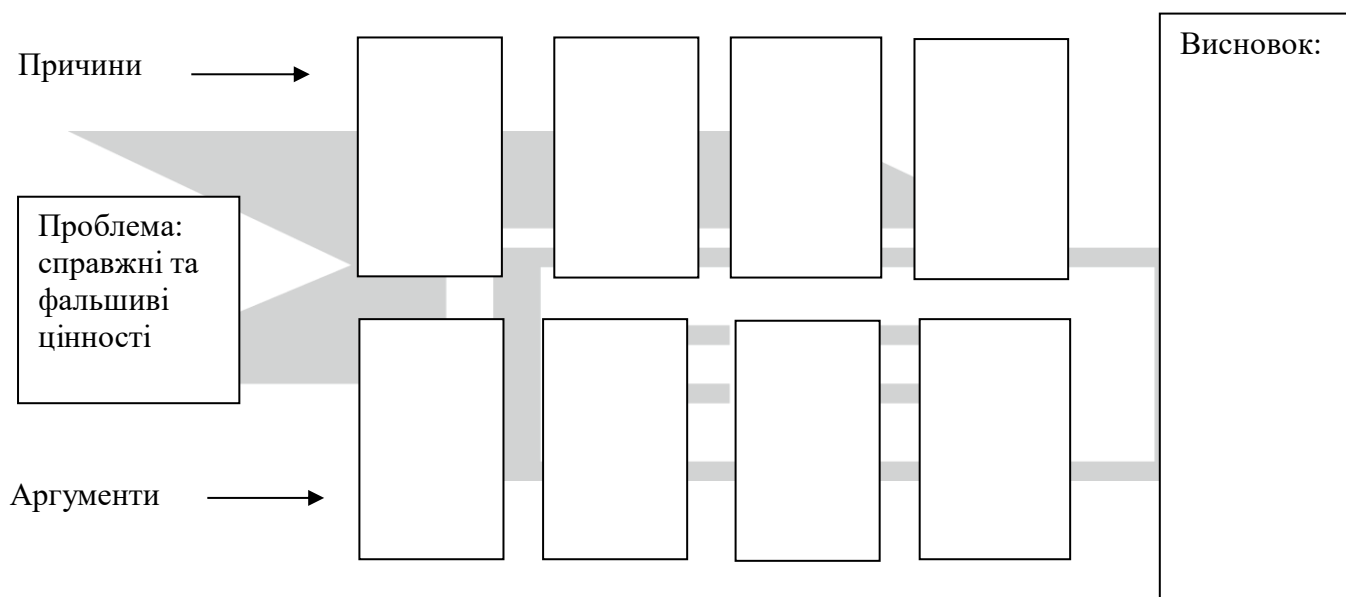
Сила	Слабкість

Інтерактивна вправа «"Маленький принц". Крилаті вирази»:

<https://learningapps.org/display?v=pppdwe55n25>

V. Закріплення вивченого матеріалу та корекція знань. Рефлексія.

Створення діаграми «Фішбоун». Після спільного обговорення проблем твору учні записують формулювання ключової проблеми. Після аналізу інформації виділяють причини появи цієї проблеми (записують зверху) та аргументи (приклади з тексту), що їх підтверджують (запис унизу). Висновок записується у «хвості» схеми.

Укладання узагальнюючої таблиці.

Жанр	Казкова повість-притча
Композиційний принцип побудови	Діалоги Маленького принца і пілота, опис мандрів принца, спогади пілота
Основний конфлікт	Зіткнення двох систем цінностей
Філософські та морально-етичні проблеми	Місце людини в житті. Значення дружби. Пошуки виходу з духовної кризи
Мовні засоби	Метафори, епітети, порівняння, гіперболи, символи, алегорії, афоризми
Персонажі (позитивні і негативні)	Пілот, принц, жителі астероїдів

Рефлексія. Прийом РАФТ (Роль, аудиторія, формат, тема)

Роль	Аудиторія	Формат	Тема
Хто з персонажів твору може створити повідомлення?	Для кого може бути написано текст? (Передбачувана аудиторія)	У якій формі може бути написано текст? (Самостійно вибір жанру: віршик, коротке есе, СМС-повідомлення,)	Про що текст? (визначення тематики)

Працюємо вдома. Завдання (одне на вибір учня, завдання 14 можна виконувати колективно, групою учнів) із підручника на с. 206: Завдання 13. Напишіть твір «Ти – Людина, і в тобі я пізнаю усіх людей...» (А. де Сент-Екзюпері). Завдання 14. Використовуючи сучасні комп'ютерні програми-конструктори, спробуйте створити власний мультиплікаційний фільм за мотивами притчі А. де Сент-Екзюпері.